

ПОЛЬЩА І ПОЛЯКИ

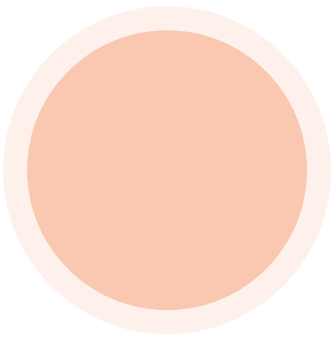
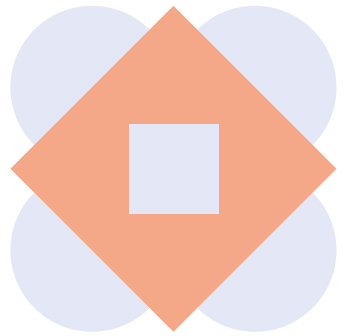
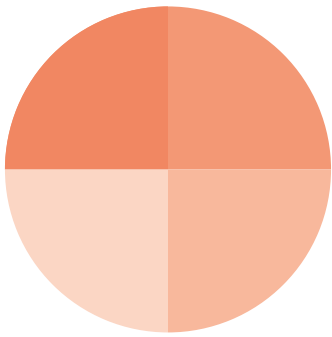
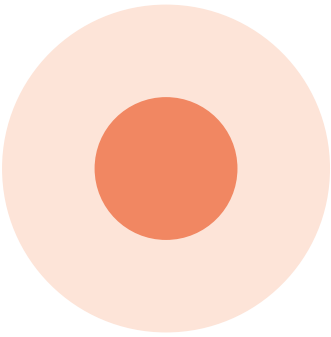
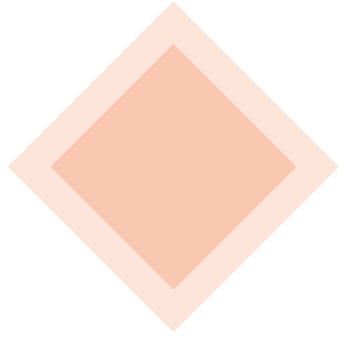
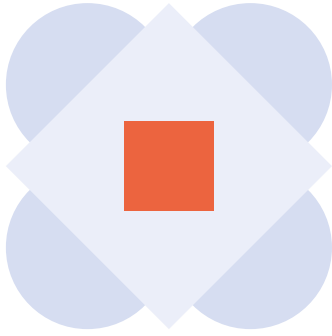
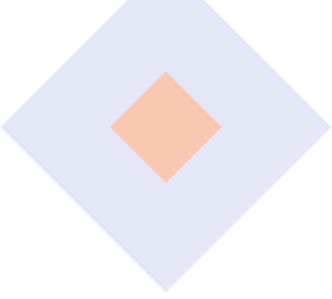

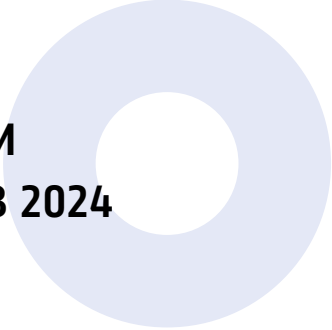

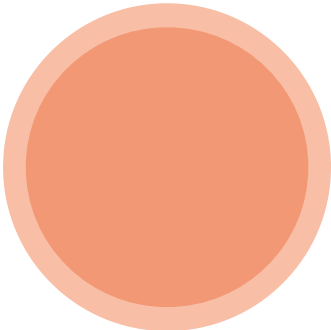
Варшава 2024

Результати опитування громадської думки в Україні
Центр діалогу ім. Юліуша Мерошевського

ОЧИМА УКРАЇНЦІВ 2024

ПОЛЬЩА І ПОЛЯКИ ОЧИМА УКРАЇНЦІВ 2024

Результати опитування громадської думки в Україні
Центр діалогу ім. Юліуша Мєрошевського

Опитування

Info Sapiens

Аналіз та звіт

Інна Волосевич

Софія Боклан

Вступ

Лукаш Адамський

Переклад вступу

Катерина Фердин

Коректа вступу

Юлія Родик

Copyright by

Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego

Графічний дизайн та верстка

dobosz.studio

Видавець

Центр діалогу ім. Юліуша Мєрошевського

вул. Ясна 14/16А, 00-041 Варшава, Польща

тел. + 48 22 295 00 30

e-mail: kontakt@mieroszewski.pl

www.mieroszewski.pl

Зміст

1. Вступ	6
2. Інформація про дослідження	9
3. Зв'язки з Польщею	12
4. Ставлення до Польщі та поляків	19
5. Ставлення до окремих аспектів польсько-українських відносин	44

1. Вступ

У цьому звіті представлені результати дослідження української суспільної думки про ставлення до Польщі та поляків, проведеного на початку листопада 2024 року соціологічним центром Info Sapiens на замовлення Центру Мерошевського. На деякі з цих питань українські респонденти уже відповідали під час попередніх досліджень, які проводив центр Info Sapiens для Центру Мерошевського у серпні 2022 р., жовтні 2023 р. та у січні 2024 р.

Отже ми маємо змогу дослідити, чи протягом цього періоду відбулись якісь суттєві зміни у сприйнятті Польщі, а якщо так, то які саме.

На особливу увагу та глибокий аналіз заслуговують, зокрема, відповіді на питання, пов'язані з проблемами українсько-польських відносин, які активно висвітлювали ЗМІ обох країн. Однією з таких тем було блокування польсько-українського кордону групами фермерів та представниками транспортної галузі, які протестували проти нерівних умов конкуренції. Регулярні ускладнення у русі вантажівок на пунктах пропуску з Україною взимку 2022-2023 років, спричинені цим блокуванням, а також пов'язані з цим інциденти, такі як висипання зерна протестувальниками, призвели до суттєвого – на 22,5 відсоткових пунктів – зменшення рівня позитивних оцінок Польщі протягом цього періоду. Чи покращило закінчення протестів навесні 2024 року ставлення української громадської думки до Польщі та поляків, чи це не вплинуло на ситуацію?

У нашому дослідженні ми хотіли перевірити також й інший аспект – це усвідомлення українцями того, що відносини з Польщею суттєво обтяжені питаннями історичної пам'яті обох народів, а також проблемами, пов'язаними з пошуком, ексгумацією та похованням польських жертв воєн та репресій, що спочивають на території України, зокрема жертв Волинської трагедії. З 2017 р. українська адміністрація фактично блокує надання польським установам

дозволів на проведення відповідних робіт – мораторій був ініційований у 2017 році Українським інститутом національної пам'яті як реакція на здійснення «невідомими зловмисниками» актів вандалізму щодо деяких поховань членів УПА у східній Польщі, які, здебільшого, були – були зведені без передбачених законодавством дозволів. Ця проблема суттєво ускладнювала відносини обох держав ще до 24 лютого 2022 р. Продовження блокади під час війни викликало значне обурення у польській суспільній думці, а представники уряду виступили з коментарями, які вказували на те, що невирішення цього питання буде сприйматися Польщею як нездатність України досягти мінімальних стандартів верховенства права, а отже дотримуватися цінностей, які є необхідними для позитивного розгляду заявки про членство в Європейському Союзі.

У нашому дослідженні з'явилися також й нові питання. Зокрема, ми намагалися перевірити тезу, яку просувають багато польських коментаторів, про те, що українці забули про надану Польщею допомогу Україні, яка захищається від геноцидного нападу Російської Федерації.

Я заохочую читачів ознайомитися з результатами опитування та супровідним коментарем і водночас хотів би поділитися декількома висновками, які впливають з аналізу результатів опитування. При цьому деякі з них підтверджуються аналізом неопублікованих у цьому дослідженні детальних даних про вік, освіту або місце проживання респондентів, які відповідали на кожне з цих питань.

Перш за все, можна побачити, що наслідки блокування кордону та таких інцидентів, як висипання зерна, які коментувалися в українських ЗМІ зазвичай без врахування міркувань протестувальників або культурної специфіки Польщі, виявилися довготривалими. Пропольських настроїв в Україні значно менше ніж у 2022 та 2023 роках. У листопаді 2024 року респонденти мали таку ж думку про Польщу та поляків

як і в січні цього ж року з незначним зниженням рівня неприязні, що ймовірно пов'язане з відсутністю в медіапросторі інформації про блокування кордону, що аж ніяк не означає зростання симпатії. стверджувало – симпатія навіть трохи зменшилася. На даний час 41% українців добре ставиться до поляків. Для порівняння: у січні 2024 р. добре ставлення до поляків мало 45% українців, а погане – 9%. У жовтні 2023 р. 67% українців стверджувало, що має добре ставлення до поляків, зокрема 19% – дуже добре. У 2022 р. це було відповідно 83% – добре ставлення, 1,5% – погане.

Негативну тенденцію щодо симпатії до поляків можна помітити також, якщо ми порівняємо відповіді на запитання: як змінилася думка опитуваних осіб про поляків після початку повномасштабної війни між Росією та Україною? Тепер 26% українців стверджує, що їхня думка про поляків змінилася в кращу сторону після 24 лютого 2022 р., а 16% – що в гіршу, причому найбільш розчаровані кияни (22%), а найменш розчаровані (9%) – жителі східної України. Для порівняння у січні 2024 р. відсоток українців, які ствердили, що їхня думка про поляків покращилася, становив 30%, а тих, що висловлювали протилежну думку, – 13%. У жовтні 2023 р. 39% українців заявило, що їхня думка про поляків змінилася на краще після початку війни, проте 3% – що на гірше. Простежується чіткий зв'язок з рівнем освіти. Люди з вищою освітою рідше змінювали свою думку про поляків на гіршу (13%) ніж ті, хто має початкову освіту (21%).

Водночас – і це також важливий висновок, оскільки він суперечить поширеній у Польщі думці – українці й надалі цінують роль Польщі у військовій допомозі Україні. На питання, яка з великих європейських держав найбільше допомагає Україні, Польщу вказало 23% респондентів, що дало їй третє місце в рейтингу сприйняття країн, які найбільше допомагають Україні, після Великобританії (34% згадувань) та Німеччини (29%). Якщо у селах та в невеликих містах різниця між Німеччиною та Польщею мінімальна, то у більших містах із населенням понад сто тисяч мешканців – вона становить близько 12 відсотків. У географічному вимірі також можна помітити що менш розвинені контакти з Польщею сприяють тому, що у відповідях респонденти частіше вказують на Німеччину. На сході України різниця становить 17% відсотків, у той час, коли на заході 2,5% на користь Польщі. За віковим критерієм респондентів Польща незначно перемогла

Німеччину лише у групі пенсіонерів (старші 65 років). Водночас результати Німеччини, незалежно від фактичного внеску цієї країни в допомогу Україні, наводять на роздуми, яким чином можна успішно вести публічну дипломатію.

Протягом десяти місяців 2024 р. рівень недовіри до Польщі дещо зріс. Хоча насправді 76% респондентів вважає, що Польща буде підтримувати Україну на її шляху до ЄС, проте це на 10% менше, ніж під час опитування рік тому. Також рівень віри в те, що Польща буде й надалі підтримувати Україну в її боротьбі з Росією є нижчий ніж рік тому – якщо тоді таке переконання висловило 91% українців, то тепер це вже 85%.

Варто звернути увагу на те, що систематично зростає відсоток українців, які на пряме запитання вказують що Польща підтримує Україну тому, що поляки вважають частину українських земель своїми. Якщо у 2022 р. таких відповідей було 6%, у 2023 р. – 11%, то тепер відсоток респондентів, які так думають досягнув 20%. Якщо ці відповіді зіставити з 30% респондентів, які заявляють, що в повідомленнях про польські ревізіоністські плани щодо України може бути трохи правди, та 4%, які вважають, що ці чутки правдиві, то можна помітити, що хоча це й меншість, проте є помітна група українців, яка може піддаватися дезінформації про Польщу, що поширюється передусім в інтересах російської держави.

Натомість поляків українці й надалі сприймають як культурно найближчу країну – рівень таких відповідей сягнув 46% (білоруси – 9%, молдовани – 6%, словаки – 5%, росіяни – 4%), хоча в західних областях поляків вказало 55%, а у східних – 38%. Більше людей вказало Польщу в селах (55%) ніж у містах з понад 100 тис. жителів (42%). Вищий відсоток таких відповідей ніж в інших областях (43%) зафіксовано також у Правобережній Україні (51%), враховуючи Київ, натомість без Чернівецької та Закарпатської областей.

Варто зазначити, що поляків як найближчого з культурної точки зору сусіда українців, частіше вказували люди з початковою освітою (60%) ніж із середньою (49%), неповною вищою (40%) та вищою (43%). Висновок про більшу симпатію до Польщі серед представників «народу», а не еліти, впливає також з аналізу детальних відповідей на запитання про країну, яка найбільше підтримує Україну – у цьому випадку Польщу рідше вибирають люди з вищою освітою (20%) порівняно з людьми з середньою та початковою

освітою [26%]. Така ж тенденція простежується у випадку відповіді на питання про ставлення до Польщі – серед людей з вищою освітою погану думку про поляків мають 6% респондентів, а серед людей з початковою освітою – 2%. Цікаво, що відповідь, яка припускає, що Польща керується ревізійністськими мотивами значно частіше зустрічається серед людей з вищою освітою (24%) ніж із початковою (16%).

Усі ці дані дозволяють припустити, що – на відміну від ситуації в Польщі, де найбільш проукраїнські настрої проявляють передусім люди з вищою освітою, – в Україні спостерігається протилежна ситуація. Загалом еліта зберігає дещо більшу дистанцію до Польщі ніж представники інших соціальних верств і є менш довірливою. Однак перевірка цього припущення та виявлення причин такого стану речей потребують подальших досліджень. Проте на думку спадає відповідь, що люди з вищою освітою більше обізнані з антипольськими стереотипами, присутніми в українській культурі, які просуваються – з різних причин – від XIX століття як російською владою, так і українським націоналістичним рухом.

На фоні цих негативних тенденцій ми також помічаємо більш позитивні явища. Майже половина, тобто 48% респондентів хотіла б тривалого союзу або навіть співдружності з Польщею, а не лише добросусідства. У 2023 р. таких респондентів було 45%, у 2022 р. – 58%. Третина українців підтримує негайне розблокування видання дозволів на проведення

ексгумацій в Україні польськими установами, а ще 40% – те, щоб дозволити ексгумації після того, як Польща виконає свою обіцянку відновити меморіальну дошку на могилі діячів УП. Лише 6% українців не хоче, щоб польським установам дозволили вести пошук та поховання останків полеглих або вбитих поляків на території України.

Крім того, 23% українців стверджує, що багато чуло про Волинську трагедію (30% з вищою освітою), а 58% щось чуло, але не впевнені у своїх знаннях. Найбільше «впевнених» – 27% – на заході країни, а у самій Галичині – 36%. Для порівняння у 2023 р. 21% українців вважало, що знає про цю проблему багато, а у 2022 р. – 15%. І якщо два роки тому 14% українців погоджувалося з тим, що за вбивства відповідальні підрозділи УПА, які діяли за наказом або проти наказу командування, то у 2023 та 2024 р. відсоток таких відповідей становив вже 18%.

Я заохочую читачів самостійно проаналізувати відповіді на інші запитання нашого опитування, а також самостійно поміркувати, чи дійсно наявність доброзичливого ставлення українців до Польщі та поляків а чи емоційно забарвлена близькість є нейтральним та, насправді, передбачуваним явищем для Польщі, чи це повинно стати тривожним сигналом.

Доктор Лукаш Адамський

заступник директора Центру Мєрошевського

2. Інформація про дослідження

Методологія

Упродовж трьох років повномасштабної війни в Україні дослідницька агенція Info Sapiens провела три хвилі дослідження ставлення українців до Польщі і поляків для польського Центру діалогу ім. Ю. Мєрошевського. Національно репрезентативна вибірка кожної хвилі дослідження складала близько 1000 респондентів, максимальна теоретична похибка не перевищує 3,1%. Опитування проводилися 11–15 серпня 2022 року, 9–19 жовтня 2023 та 1–11 листопада 2024 року.

Всі опитування проводилися методом CATI (телефонні інтерв'ю з використанням комп'ютера, computer-assisted telephone interviews) на основі випадкової вибірки мобільних телефонних номерів. Структура вибірки відповідає структурі дорослого населення підконтрольних Україні територій за такими

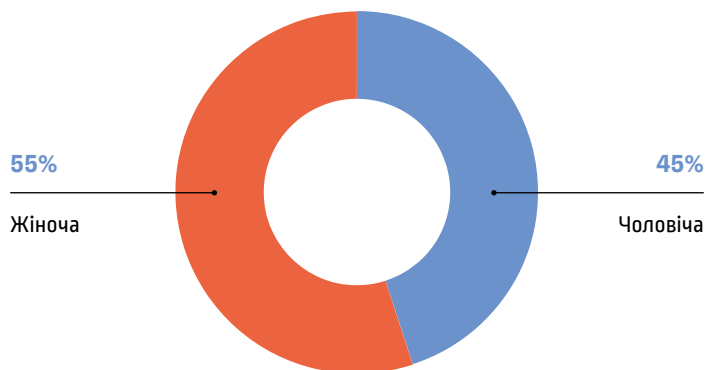
параметрами як стать, вік, розмір населеного пункту і регіон проживання до повномасштабного вторгнення відповідно до даних Державної служби статистики на 01.01.2022. Опитування не проводилось у АР Крим, м. Севастополь, а також в інших тимчасово окупованих Росією територіях України, де українські оператори не надають послуги мобільного телефонного зв'язку. Також опитування не охоплює українців, що виїхали за кордон.

Для даного дослідження окрему увагу було присвячено регіонам, які мають історичні зв'язки з Польщею – це Галичина і Правобережжя (без Галичини, Закарпаття та Буковини).

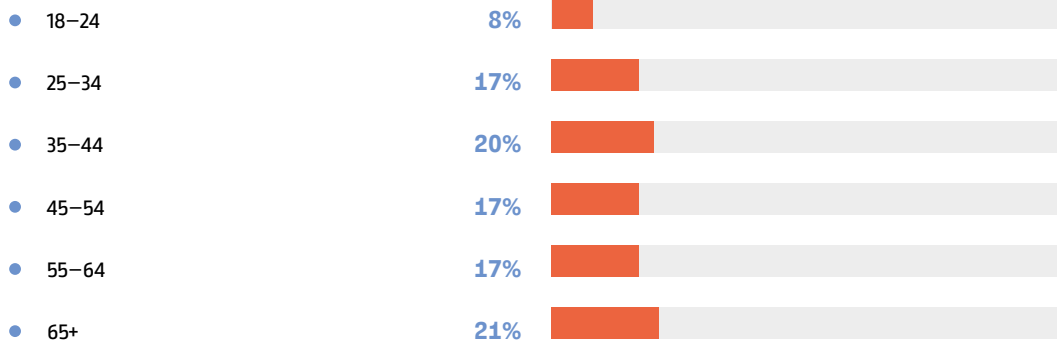
Відсотки можуть відхилятися від 100% на 1 п.п. через округлення.

Структура вибірки в опитуванні

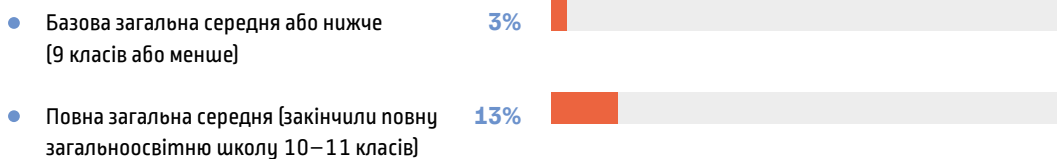
Стать

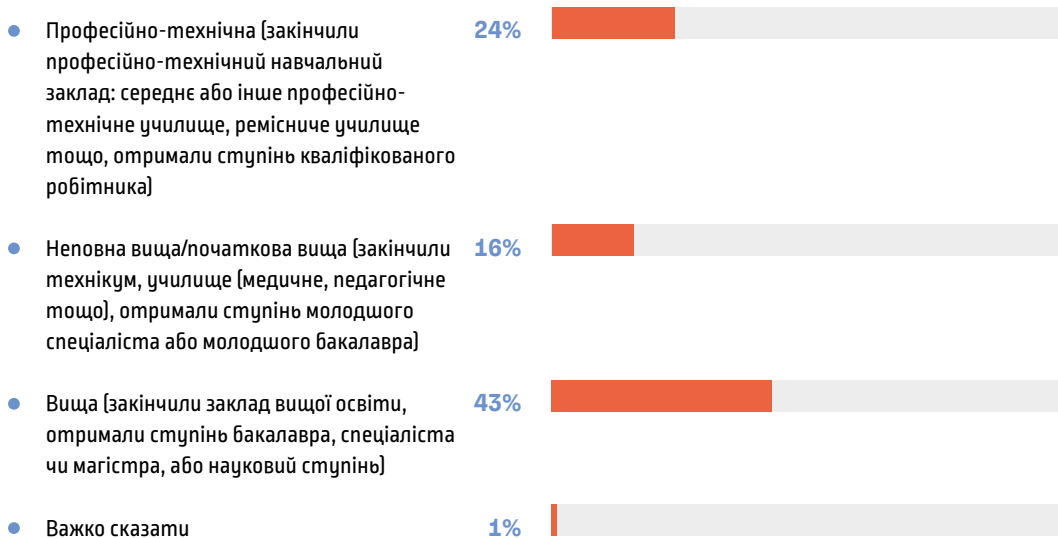

Вік

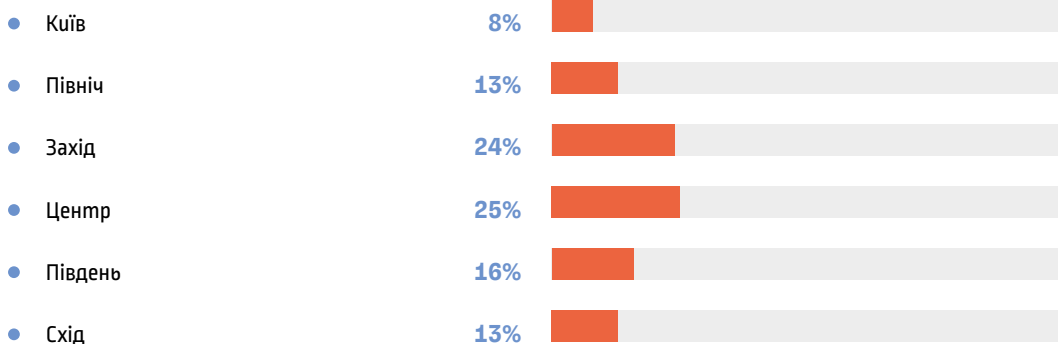

Освіта

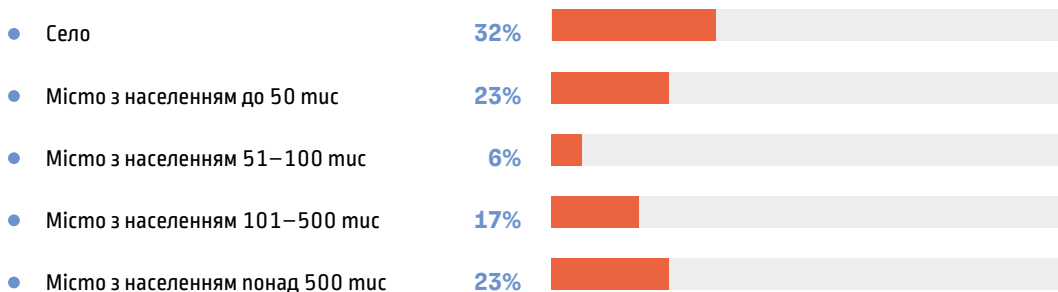

Регіон

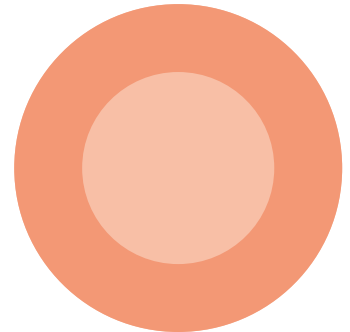
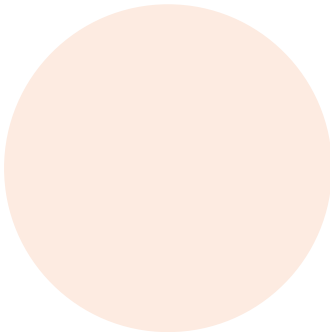
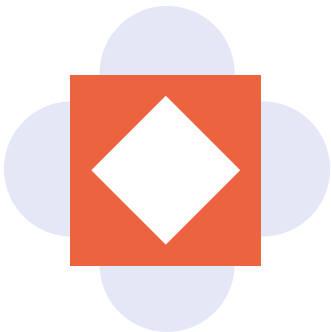
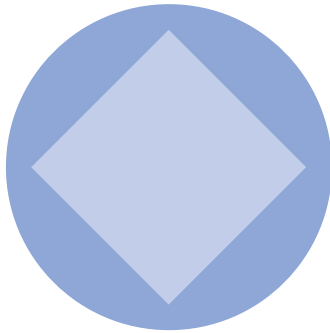
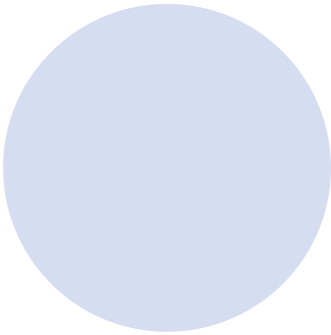

Розмір населеного пункту

Зв'язки з Польщею

Внаслідок втечі українців від повномасштабної війни, а також підтримки України Польщею поглиблюються

зв'язки між країнами: якщо в серпні 2022 р. **35%** українців бували в Польщі, то в листопаді 2024 таких вже **40%**.

↓ ПИТАННЯ:

Ви були в Польщі?

2024

2023

2022

Так, я навіть жив/ла там деякий час

Так, я був/ла один або кілька разів

Так, я був/ла багато разів

Ні, ніколи

Закономірно, що частота подорожей в Польщу залежить від географічної близькості: так в Польщі були **68%** мешканців Галичини, **46%** мешканців Правобережжя і **31%** мешканців інших регіонів. Також мешканці

Галичини і Правобережжя найменше постраждали від війни, а тому частіше вертаються в Україну, на відміну від мешканців інших регіонів.

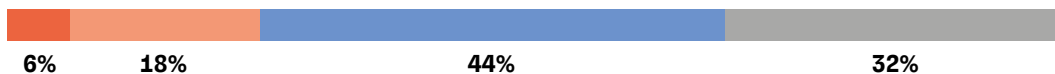
↓ ПИТАННЯ:

Ви були в Польщі? За регіонами.

Загалом

Галичина

Правобережжя окрім Галичини

Інші регіони

Так, я навіть жив/жила там деякий час

Так, я був/ла один або кілька разів

Так, я був/ла багато разів

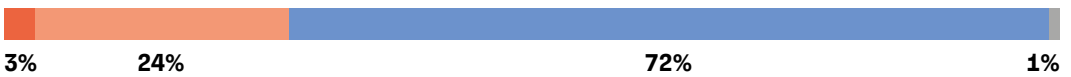
Ні, ніколи

В **27%** українських родин є люди, які виїжджали в Польщу після повномасштабної війни – це свідчить про величезний обсяг підтримки з боку Польщі.

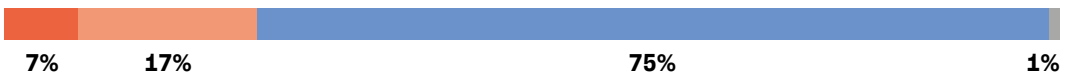
↓ ПИТАННЯ:

Чи є у вашій родині люди, які виїжджали до Польщі після 24 лютого 2022 року?

2024

2023

2022

■ Так, я особисто виїжджав/ла

■ Ні, ніхто в родині не виїжджав

■ Я особисто не виїжджав/ла, але інші родичі виїжджали

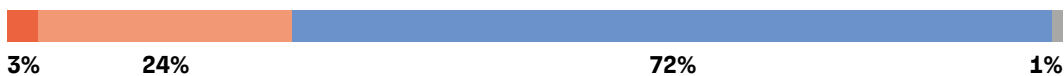
■ Важко сказати, не пам'ятаю

У Галичині в **39%** родин є люди, які виїжджали в Польщу після повномасштабної війни, на Правобережжі – в **28%**, в інших регіонах – в **24%**.

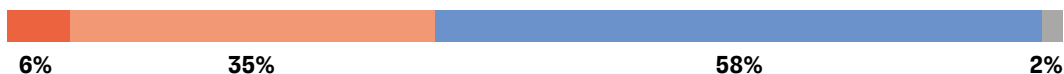
↓ ПИТАННЯ:

Чи є у вашій родині люди, які виїжджали до Польщі після 24 лютого 2022 року? За регіонами.

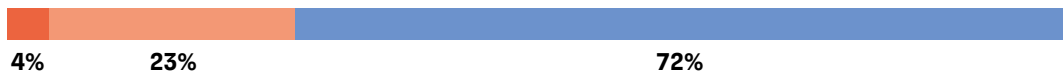
Загалом

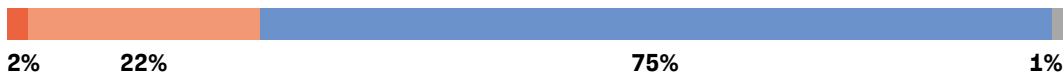
Галичина

Правобережжя окрім Галичини

Інші регіони

■ Так, я особисто виїжджав/ла

■ Ні, ніхто в родині не виїжджав

■ Я особисто не виїжджав/ла, але інші родичі виїжджали

■ Важко сказати, не пам'ятаю

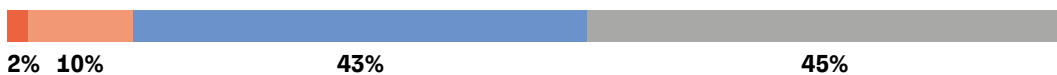
Польську мову до певної міри знають або хоча б розуміють **53%** українців, ще **2%** зазначають, що спілкуються нею вільно. Цікаво, що рівень знання польської

мови дещо знизився з 2022 ймовірно тому, що ті, хто найкраще знав мову, залишилися в Польщі або інших країнах.

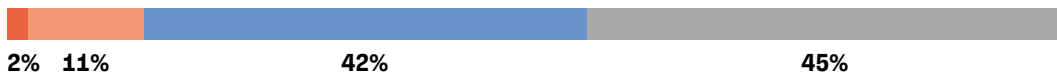
↓ ПИТАННЯ:

Чи знаєте ви польську мову?

2024

2023

2022

 Знаю. Я можу вільно читати і вільно розмовляти з поляками

 Трохи знаю. Я можу читати прості тексти та спілкуватися з поляками на прості теми

 Не знаю, але трохи розумію, адже це слов'янська мова

 Зовсім не знаю

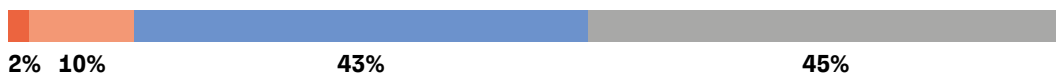
У Галичині розуміють польську **78%** мешканців, на Правобережжі – **59%**, в інших регіонах – **47%**, але частина людей можливо просто не чула польської і тому

не усвідомлює, що вона може бути частково зрозуміла для українців.

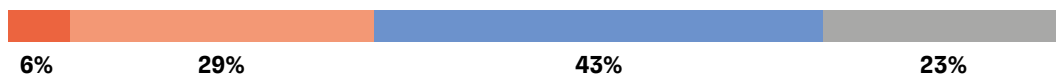
↓ ПИТАННЯ:

Чи ви знаєте польську мову? За регіонами.

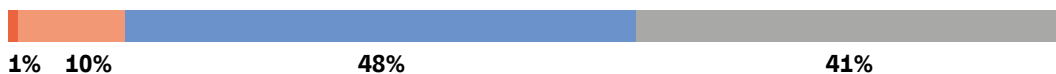
Загалом

Галичина

Правобережжя окрім Галичини

Інші регіони

 Знаю. Я можу вільно читати і вільно розмовляти з поляками

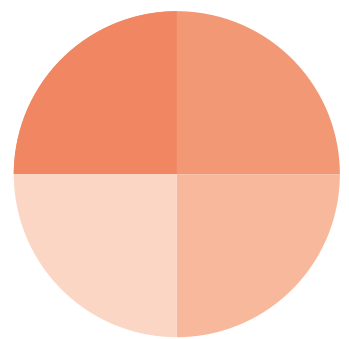
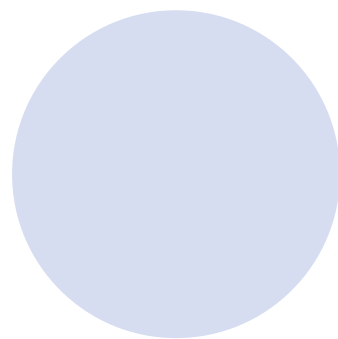
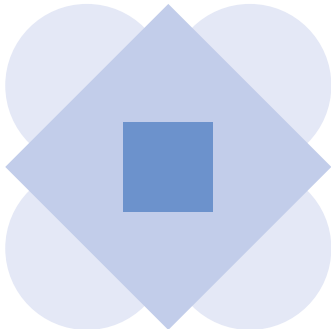
 Трохи знаю. Я можу читати прості тексти та спілкуватися з поляками на прості теми

 Не знаю, але трохи розумію, адже це слов'янська мова

 Зовсім не знаю

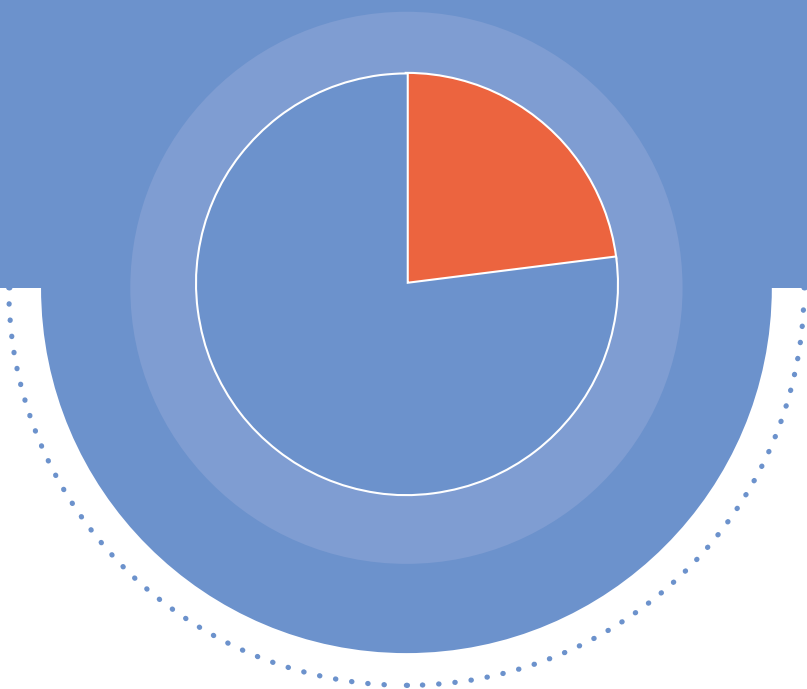
Ставлення до Польщі та поляків

Я зараз перелічу вам сім найбільших держав європейського континенту, крім Росії. Назвіть, будь ласка, з них ту країну, яка, на вашу думку, найбільше допомагає Україні у військовому і гуманітарному плані під час війни.

Польща

270
20%

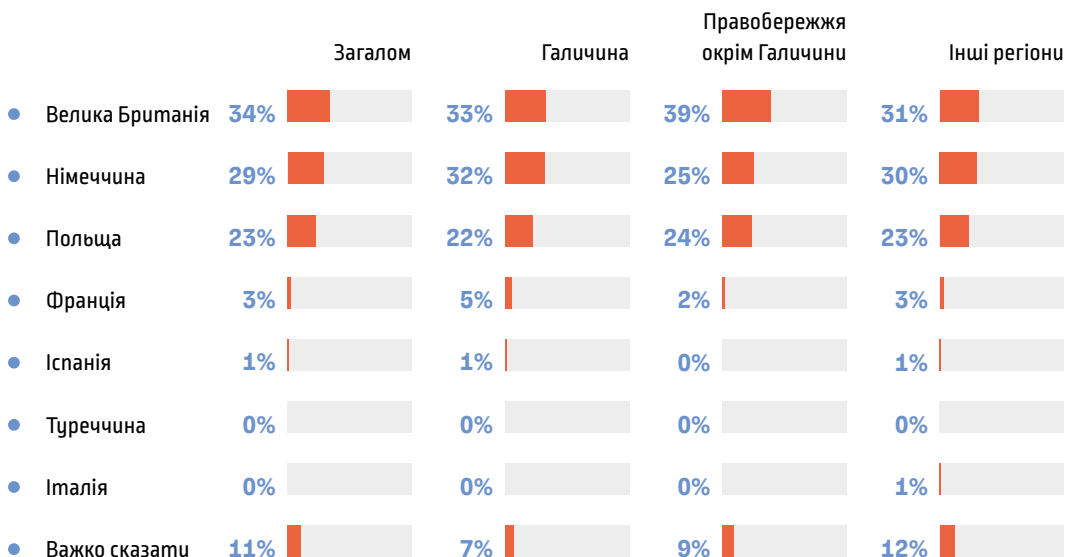

Серед країн Європи, які найбільше допомагають Україні, відносна більшість назвали Велику Британію (34%) та Німеччину (29%), ще 23% назвали Польщу. Ще

в жовтні 2023 р. Найчастіше називали Польщу, тож, на жаль, «зернова криза» і суперечки між політиками знизили обсяг допомоги Польщі в уявленні українців.

↓ ПИТАННЯ:

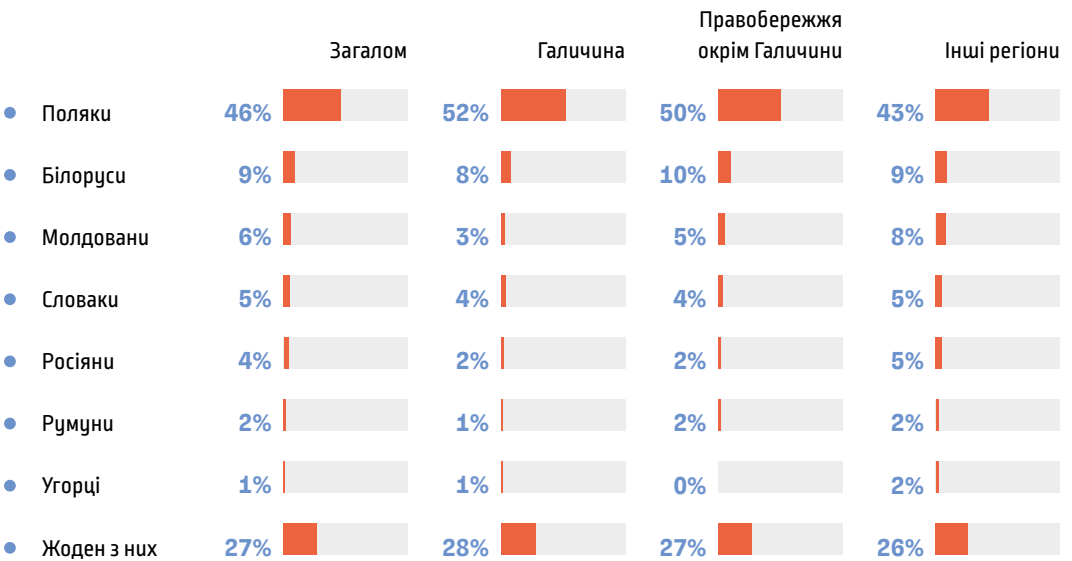
Я зараз перелічу вам сім найбільших держав європейського континенту, крім Росії. Назвіть, будь ласка, з них ту країну, яка, на вашу думку, найбільше допомагає Україні у військовому і гуманітарному плані під час війни.

Водночас поляки залишаються найближчим у сприйнятті українців народом після повномасштабної війни (до 2022 такими вважались білоруси).

↓ ПИТАННЯ:

А тепер перелічу вам сусідні з Україною народи. Скажіть, який з них ви вважаєте особливо близьким українцям у культурному плані?

Якщо підсумувати всі спонтанні асоціації з Польщею, відносна більшість з них **36%** є позитивними: підтримка України **13%**, сусіди, найближчі по духу і культурі **8%**, розвинена країна та високий рівень життя **6%**.

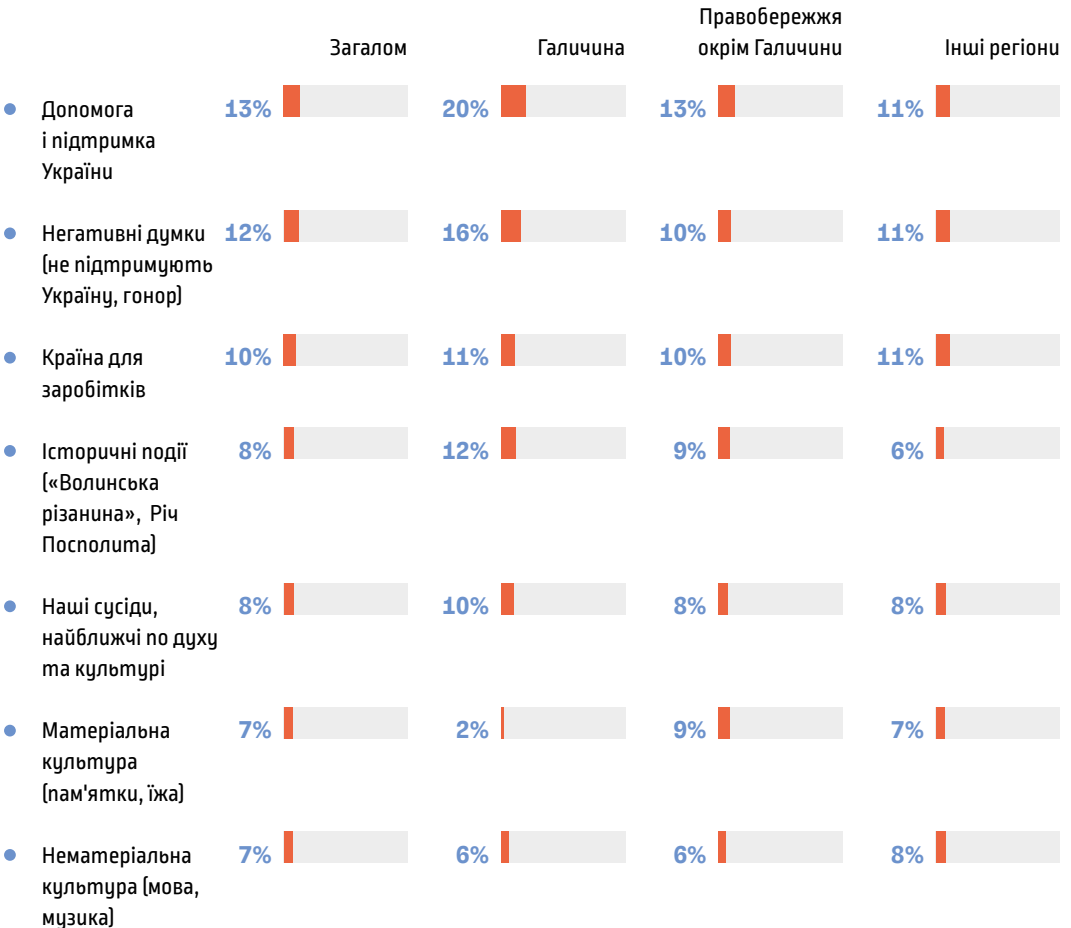
Ще **35%** асоціацій не містять виразного емоційного забарвлення: країна для заробітків **10%**, історичні події **8%** – Річ Посполита, «Волинська різанина», козацькі війни), матеріальна культура **7%** – найчастіше

згадували Варшаву та Краків), нематеріальна культура **7%** – найчастіше згадували мову і окремі слова («курва», «матка боска»).

Ще **17%** асоціацій є негативними: **12%** згадували негативні характеристики (хитрість, гонор, нещирість, невідтримка України) і **5%** – «зернову кризу». Відносно рідкісна згадка про «зернову кризу», на думку авторів, свідчить про розуміння українцями тимчасовості, ситуативності цього конфлікту.

↓ ПИТАННЯ:

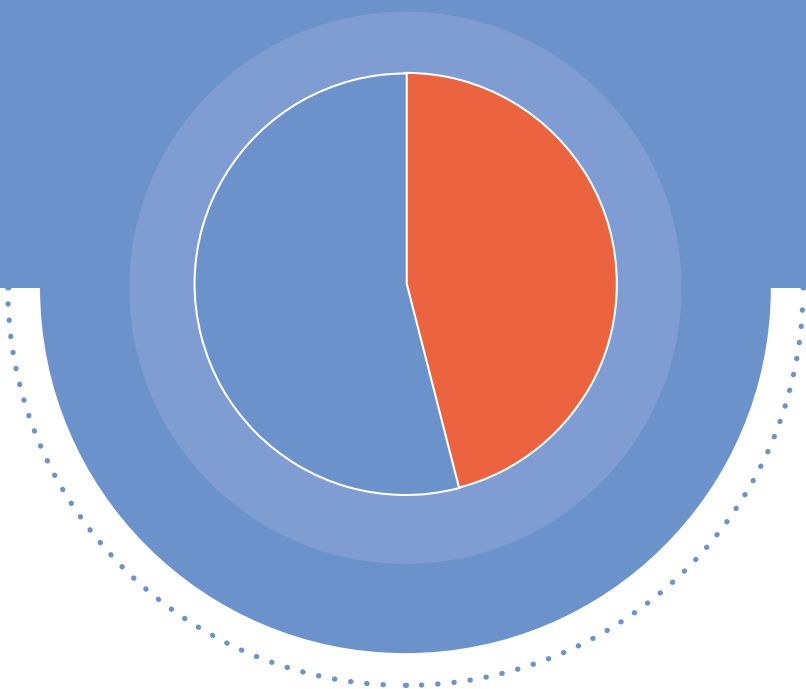
Коли ви думаєте про Польщу, що вам спонтанно спадає на думку?

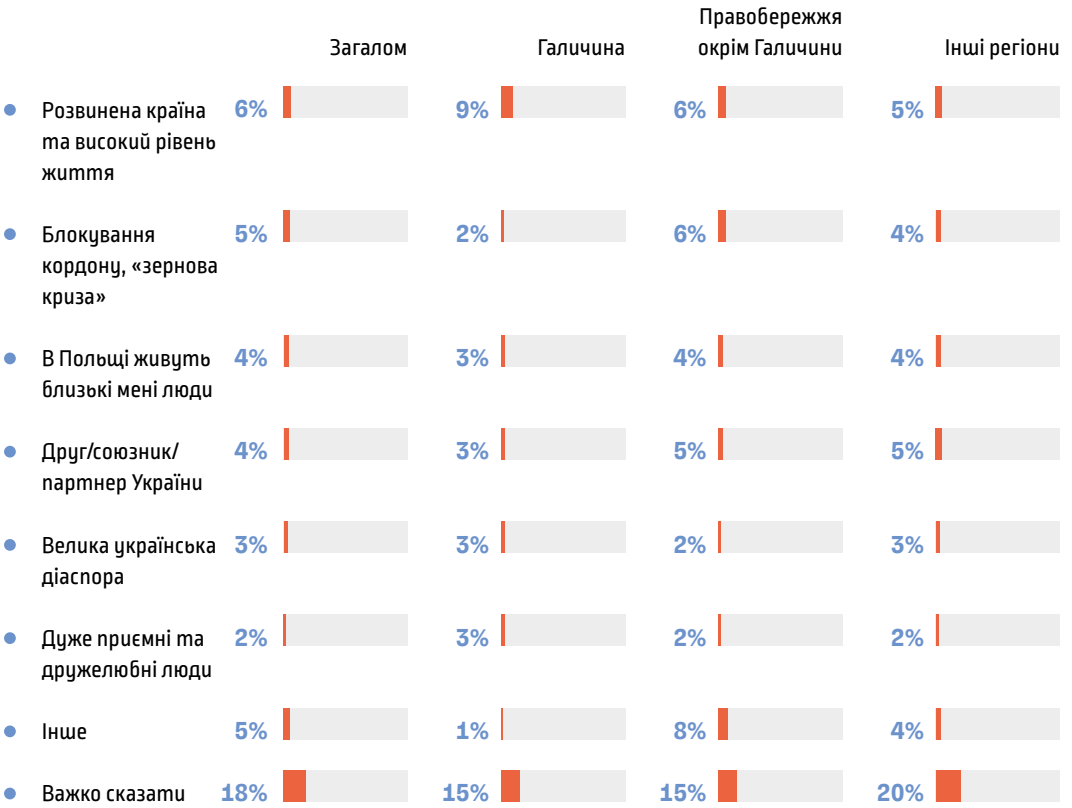
А тепер перелічу вам сусідні з Україною народи. Скажіть, який з них ви вважаєте особливо близьким українцям у культурному плані?

Поляки

46%

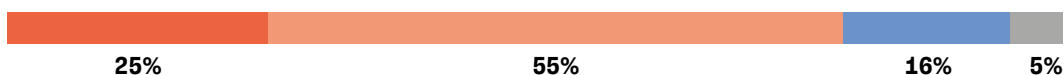

На жаль, через політичні та економічні суперечки, частка українців, чия думка про поляків покращилась після повномасштабного вторгнення, зменшилась з **73%** до **25%**, а чия погіршилась – збільшилась з **1%** до **16%**.

↓ ПИТАННЯ:

Чи після 24 лютого 2022 змінилася думка про поляків?

2024

2023

2022

■ Змінилася на краще

■ Змінилася на гірше

■ Не змінилася

■ Важко сказати

Цікаво, що найбільшою мірою думка про поляків внаслідок повномасштабного вторгнення покращилась у галичан (33%), незважаючи на те, що вони «найближчі» до блокування кордонів і суперечливих історичних

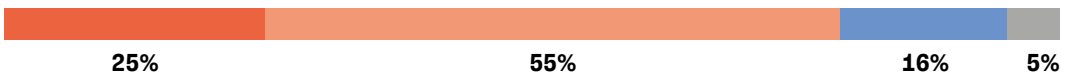
подій. Мабуть, це пояснюється тим, що галичани найчастіше їздили в Польщу і спостерігали підтримку поляків.

↓ ПИТАННЯ:

Чи після 24 лютого 2022 змінилася думка про поляків?

За регіонами.

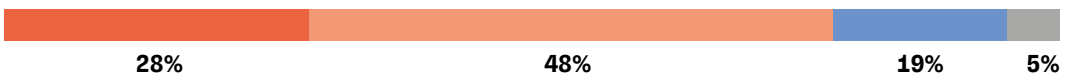
Загалом

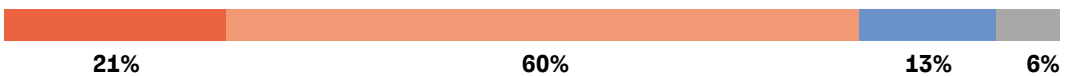
Галичина

Правобережжя окрім Галичини

Інші регіони

■ Змінилася на краще

■ Змінилася на гірше

■ Не змінилася

■ Важко сказати

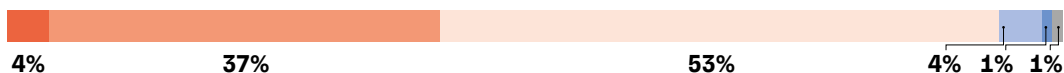
Знову ж таки на жаль, якщо в 2022 році частка українців з позитивним ставленням до поляків становила **83%**, то в 2024 вона становить **41%**, відносна

більшість має нейтральне ставлення. Водночас частка негативного ставлення складає лише **5%**.

↓ ПИТАННЯ:

А якою є ваша думка про поляків зараз?

2024

2023

2022

Дуже добра

Нейтральна

Дуже погана

Добра

Погана

Важко сказати

Найкраще ставляться до поляків мешканці Правобережжя вочевидь тому, що вони водночас добре

інформовані про підтримку України Польщею, але гірше, ніж галичани, інформовані про суперечки.

↓ ПИТАННЯ:

А якою є ваша думка про поляків зараз?

За регіонами.

Загалом

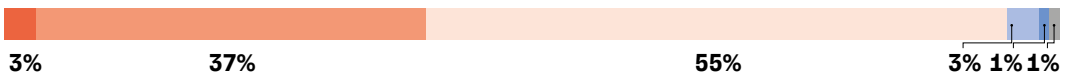
Галичина

Правобережжя окрім Галичини

Інші регіони

■ Дуже добра

■ Нейтральна

■ Дуже погана

■ Добра

■ Погана

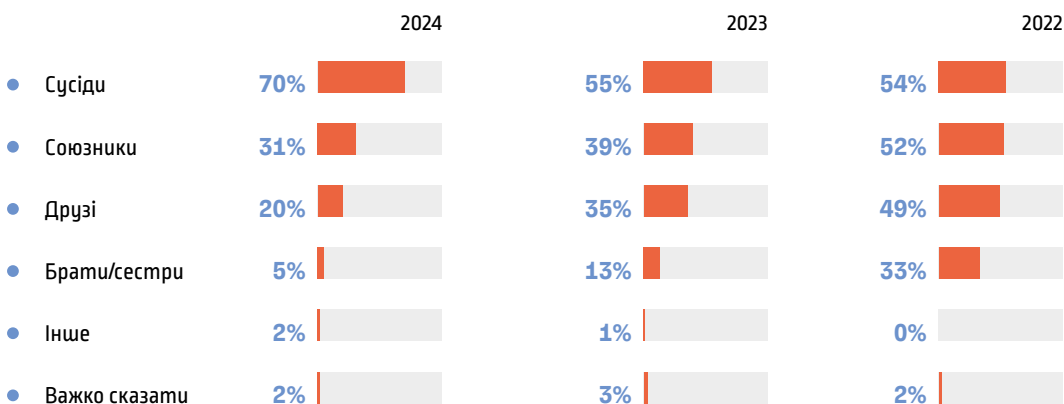
■ Важко сказати

За результатами опитування помітна прагматизація у ставленні українців до поляків: скорочується частка ставлення до поляків як до братів/сестер, друзів,

союзників і зростає нейтральне ставлення як до сусідів: з **54%** в 2022 до **70%** в 2024 році.

↓ ПИТАННЯ:

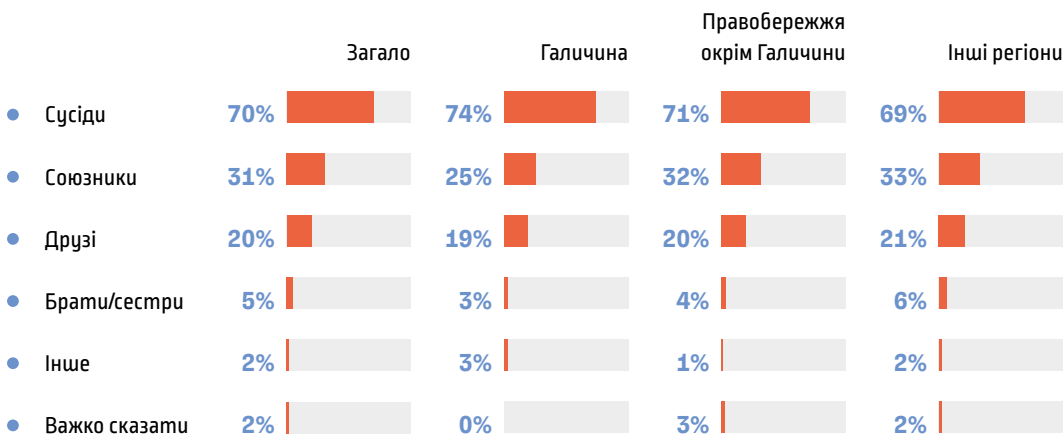
Який із виразів найкраще описує ваше ставлення до поляків?

Якщо підсумувати позитивні характеристики, то Правобережжя і інші регіони краще ставляться до поляків, ніж Галичина, як зазначалось вище, ймовірно через нижчу обізнаність про суперечки.

↓ ПИТАННЯ:

Який із виразів найкраще описує ваше ставлення до поляків? За регіонами.

Незважаючи на тимчасові кризи у відносинах між державами, українці є впевненими у непохитності польської підтримки. **76%** опитаних безумовно або радше погоджуються, що Польща продовжуватиме підтримувати Україну на шляху до інтеграції з ЄС (порівняно з **86%** у 2023), а **86%** безумовно або радше впевнені що

Польща і надалі підтримуватиме українців у боротьбі проти російської агресії (проти **91%** у 2023). Цікаво, що галичани найбільш впевнені в підтримці Польщі, незважаючи на дещо більш нейтральне ставлення, можливо через розуміння спільності інтересів.

↓ ПИТАННЯ:

Як ви вважаєте, чи Польща буде надалі підтримувати Україну на її шляху інтеграції з ЄС?

2024

2023

Так, безумовно

Радше ні

Важко сказати

Радше так

Точно ні

↓ ПИТАННЯ:

Як ви вважаєте, чи Польща буде надалі підтримувати Україну на її шляху інтеграції з ЄС? За регіонами.

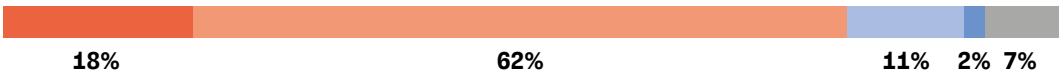
Загалом

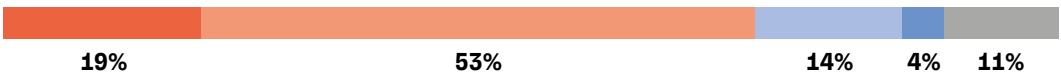
Галичина

Правобережжя окрім Галичини

Інші регіони

Так, безумовно

Радше ні

Важко сказати

Радше так

Точно ні

↓ ПИТАННЯ:

А як ви вважаєте, чи Польща буде надалі підтримувати Україну в боротьбі з російським агресором?

2024

2023

■ Так, безумовно

■ Радше ні

■ Важко сказати

■ Радше так

■ Точно ні

↓ ПИТАННЯ:

А як ви вважаєте, чи Польща буде надалі підтримувати Україну в боротьбі з російським агресором? За регіонами.

Загалом

Галичина

Правобережжя окрім Галичини

Інші регіони

Так, безумовно

Радше ні

Важко сказати

Радше так

Точно ні

Близько половини українців вважають, що майбутні відносини між Україною та Польщею мають розвиватись у форматі дружнього сусідства (49%, у 2022 році

– 40%). Збільшилась частка союзу двох держав з 24% в 2023 р. до 27%; варіант співдружності має найменше прихильників (22%).

↓ ПИТАННЯ:

Як, на вашу думку, в майбутньому мають виглядати відносини між Польщею та Україною?

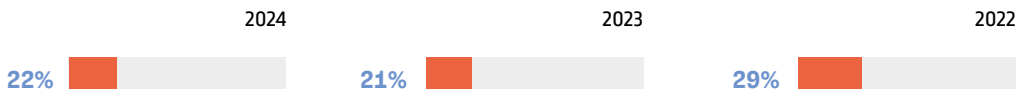
- Як добрі сусіди. Обидві країни мають бути дружніми, перетин кордону має бути легшим; але немає потреби консультування щодо зовнішньої політики

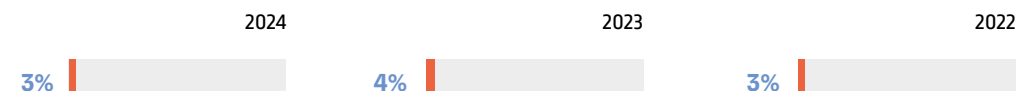
- Як союз двох держав. Обидві країни повинні підтримувати одна одну та консультуватись при визначенні зовнішньої політики; потрібно спростити перетин кордону, щоб там не було черг

- Як співдружність двох держав. Обидві країни повинні узгоджувати свою зовнішню політику, кордон між ними має бути суто символічним, а люди повинні мати можливість вільно пересуватися та працювати в обох країнах

- Важко сказати

Знову ж таки, незважаючи на більш стримане ставлення (див. вище), галичани частіше хотіли б союзу або співдружності з Польщею, ніж решта регіонів, вочевидь через географічну близькість і спільне минуле.

↓ ПИТАННЯ:

Як, на вашу думку, в майбутньому мають виглядати відносини між Польщею та Україною? За регіонами.

- Як добрі сусіди. Обидві країни мають бути дружніми, перетин кордону має бути легшим; але немає потреби консультування щодо зовнішньої політики

- Як союз двох держав. Обидві країни повинні підтримувати одна одну та консультуватись при визначенні зовнішньої політики; потрібно спростити перетин кордону, щоб там не було черг

- Як співдружність двох держав. Обидві країни повинні узгоджувати свою зовнішню політику, кордон між ними має бути суто символічним, а люди повинні мати можливість вільно пересуватися та працювати в обох країнах

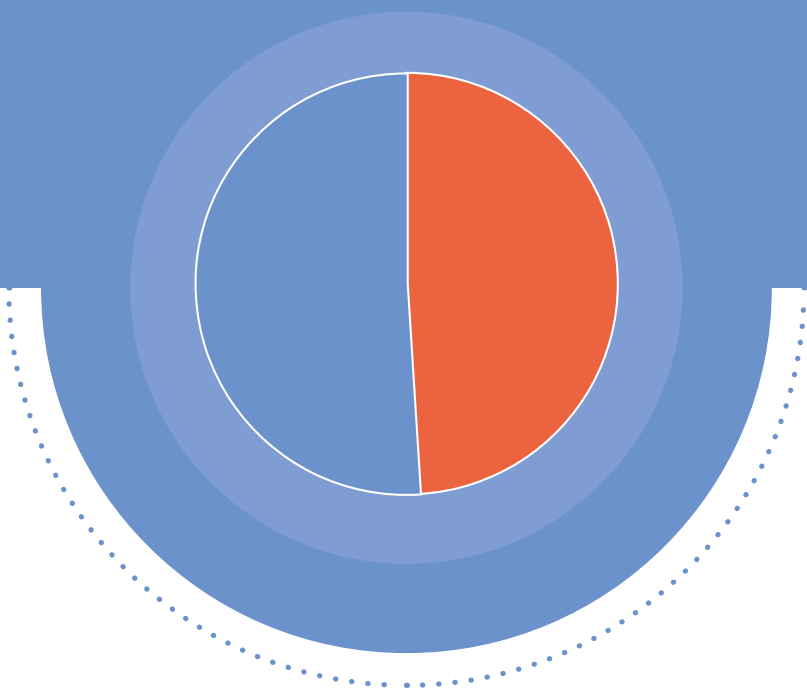
- Важко сказати

Як, на вашу думку, в майбутньому
мають виглядати відносини
між Польщею та Україною?

48%

*українців хочуть союзу
або конфедерації України
та Польщі*

У відповідь на відкрите питання половина українців бачать вагомі суперечки у поточних польсько-українських відносинах: **26%** – «зернову кризу» (і ще **3%** сформулювали проблему ширше як економічні суперечності), **19%** – «Волинську різанину», **6%** – інші історичні

суперечки, **4%** – погане ставлення до українців, **3%** – політичні суперечки. Закономірно, що галичани є найбільш інформованими про суперечки, а мешканці інших регіонів – найменш.

↓ ПИТАННЯ:

Чи бачите ви якісь вагомі суперечки у польсько-українських відносинах? Якщо так, то які саме?

• Ні

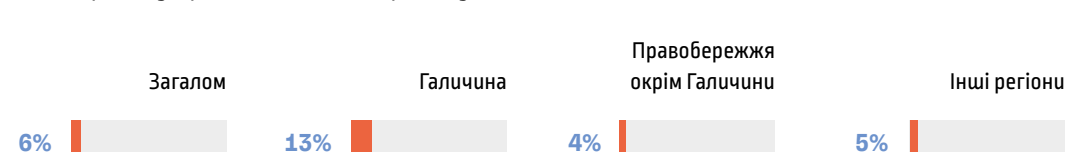
• Блокування кордону, «зернова криза»

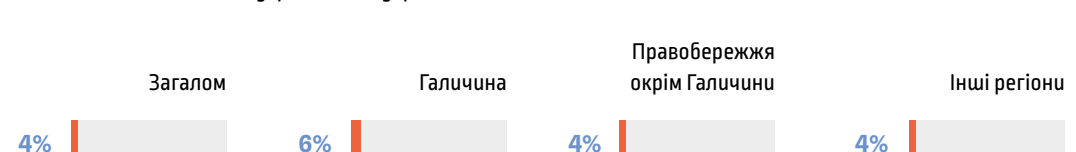
• «Волинська різанина»

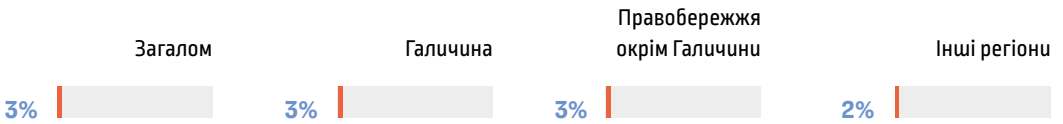
• Історичні суперечки (Степан Бандера, кому належать землі)

• Погане ставлення до українців та українських біженців

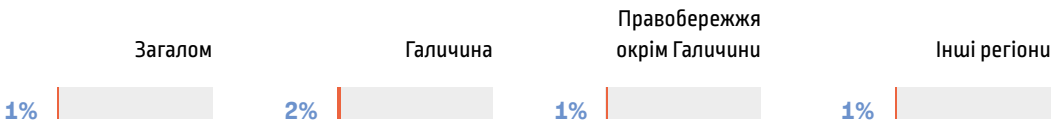
- Економічні (схожі ринки збуту, конкуренція, особливо в аграрній сфері, тощо)

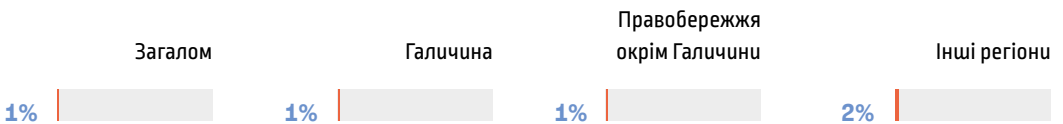
- Політичні (ставлення політиків один до одного, блокування вступу України до ЄС тощо)

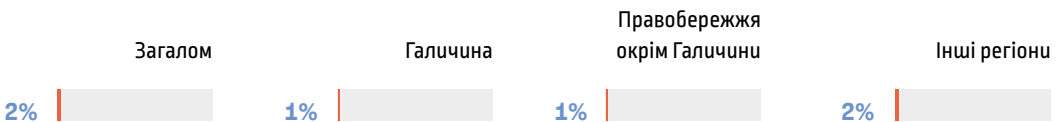
- Вплив Росії

- Недостатня підтримка України під час війни

- Інші відповіді

- Важко сказати

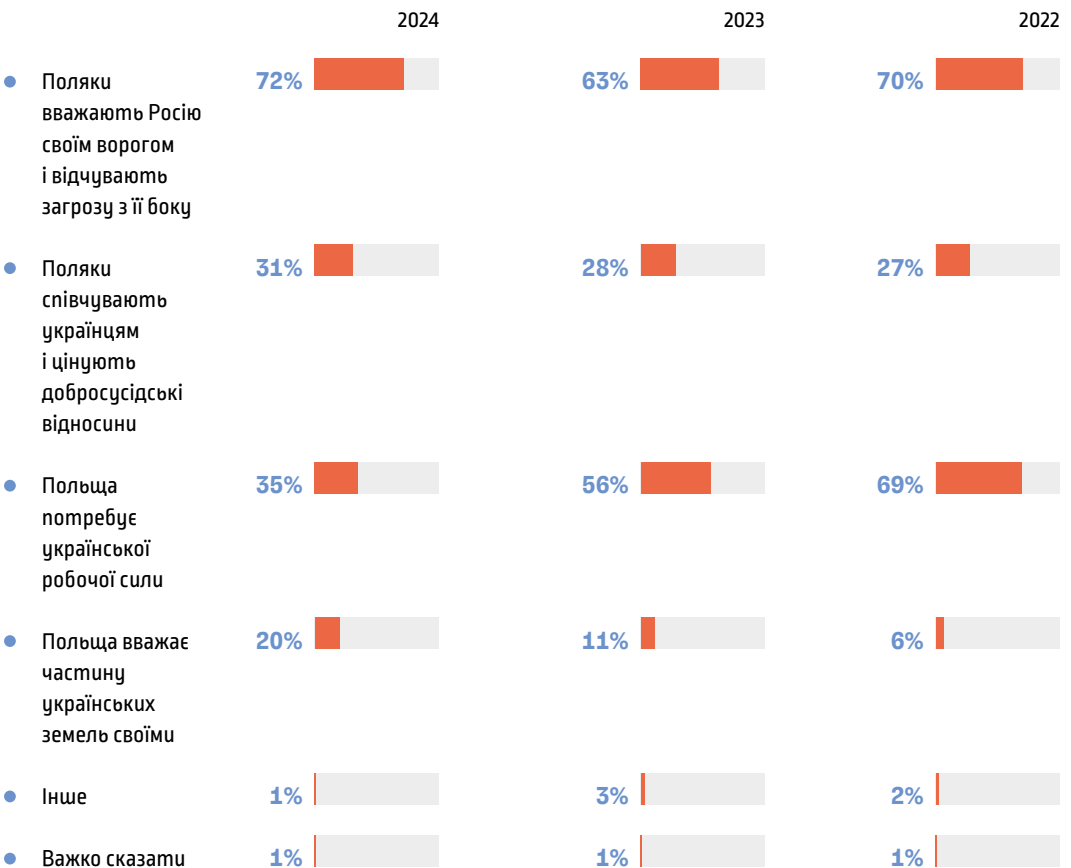

В 2024 р. з одного боку зросло усвідомлення спільності інтересів [з 63% в 2023 до 72% зросло розуміння, що поляки допомагають Україні через російську загрозу, з 28% до 31% – що вони цінують добросусідські відносини], а з іншого боку загострилось сприйняття

історичних суперечок (з 11% до 20% зросла частка прихильників думки, що Польща вважає частину українських земель своїми).

↓ ПИТАННЯ:

Чому, на вашу думку, поляки допомагають Україні?

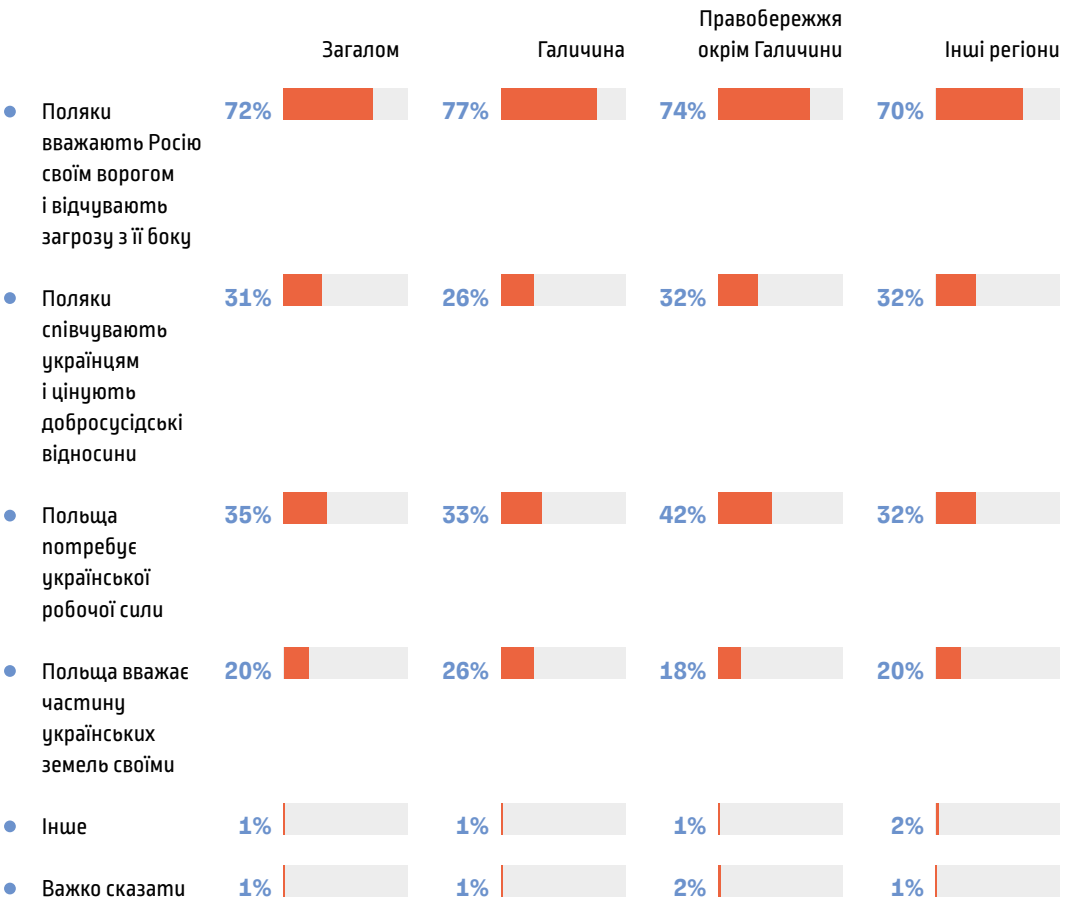

Закономірно, що галичани найчастіше припускають, що поляки вважають їх землі своїми.

↓ ПИТАННЯ:

Чому, на вашу думку, поляки допомагають Україні?

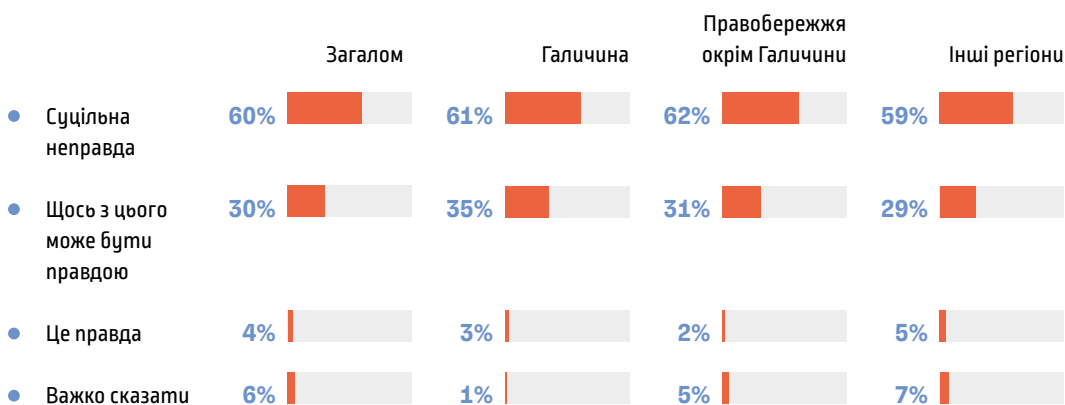
За регіонами.

Загалом третина українців припускає, що Польща може мати агресивні плани щодо України, найчастіше – галичани [38%].

↓ ПИТАННЯ:

В інтернеті можна знайти повідомлення про агресивні плани Польщі щодо України, про бажання захопити Західну Україну й перетворити Україну на польський протекторат. Як ви гадаєте, наскільки правдиві такі повідомлення? За регіонами.

5

Ставлення до окремих аспектів польсько-українських відносин

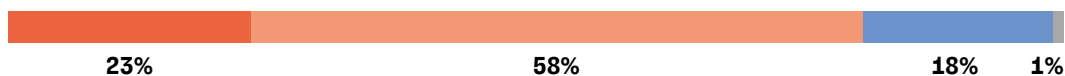
Про таку трагічну сторінку в історії України як «Волинська різанина» добре знає кожен четвертий українець (23%). Ще 58% – принаймні чули про неї. Знання про трагедію зростає можливо через загострення

польсько-українських суперечок, а можливо – через зростання інтересу до історії України внаслідок повномасштабної війни.

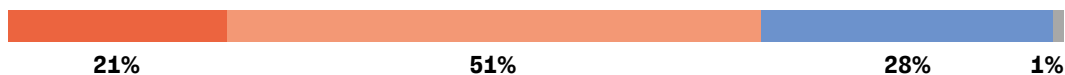
↓ ПИТАННЯ:

Чи ви чули про події часів другої світової війни відомі історикам як «Волинська трагедія» або «Волинська різанина»?

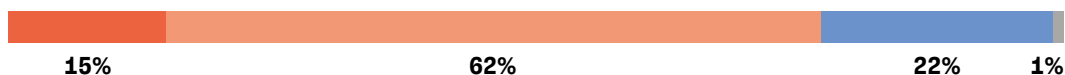
2024

2023

2022

■ Так, дуже добре знаю про це

■ Так, щось чув/чула, але не впевнений/на

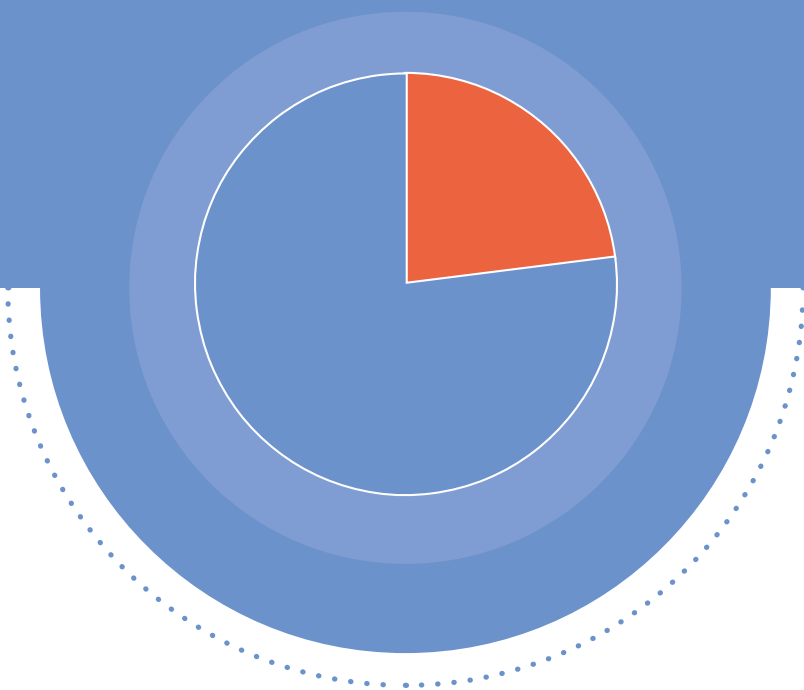
■ Ні

■ Важко сказати

Чи ви чули про події часів другої світової війни відомі історикам як «Волинська трагедія» або «Волинська різанина»?

*Так, дуже добре
знаю про це*

27%
20%

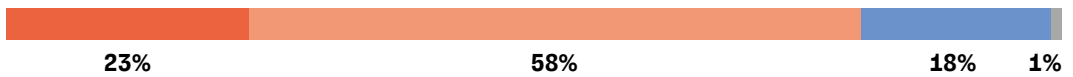

Закономірно найбільш обізнаними є галичани.

↓ ПИТАННЯ:

Чи ви чули про події часів другої світової війни відомі історикам як «Волинська трагедія» або «Волинська різанина»?
За регіонами.

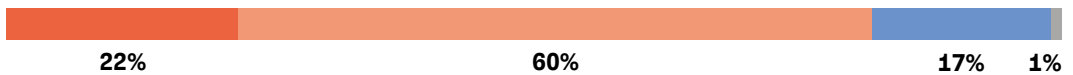
Загалом

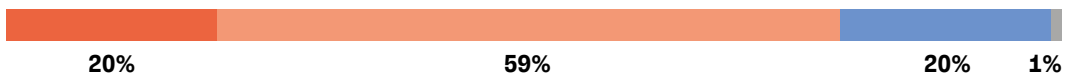
Галичина

Правобережжя окрім Галичини

Інші регіони

■ Так, дуже добре знаю про це

■ Так, щось чув/чула, але не впевнений/на

■ Ні

■ Важко сказати

Як і минулого року, відносна більшість опитаних вважають її взаємною війною польського та українського підпілля, яка призвела до втрат серед цивільного населення обох народів – про таку думку зазначили **30%** респондентів. Ще **13%** вважають трагедію захистом від польського підпілля, **10%** – взаємними

вбивствами – з часом частка прихильників версії провину обох сторін або більшої провини поляків зростає.

Як і в 2023 р. кожен п'ятий визнає більшу провину українців: так **11%** вважають, що це злочин окремих підрозділів УПА всупереч наказам керівництва, а **7%** – що це «етнічна чистка».

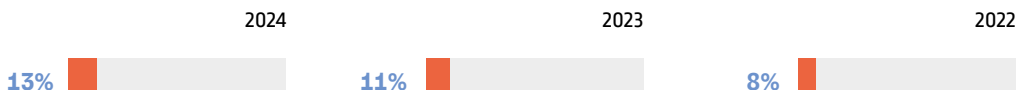
↓ ПИТАННЯ:

Історики мають різні погляди на те, чим була Волинська трагедія або Волинська різанина. А на вашу думку це була...

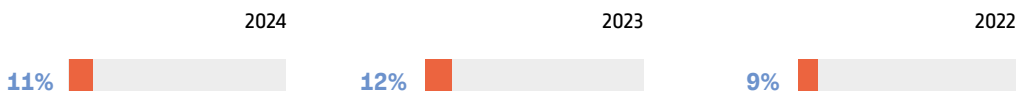
- Взаємна війна польського та українського підпілля, жертвою якої стало польське та українське цивільне населення

- Війна польського підпілля проти українців, які мусили захищатися

- Вбивства польських мешканців Волині та Галичини, скоєні окремими підрозділами УПА всупереч наказам керівництва УПА

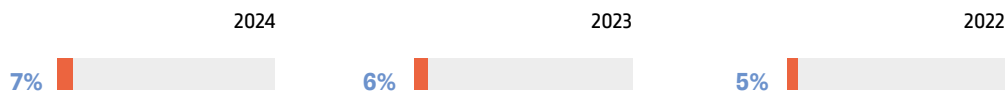

- Взаємні вбивства українських і польських селян

- Етнічна чистка проти поляків, скоєна за наказом керівництва Української Повстанської Армії

- Важко сказати

На Правобережжі найбільше прихильників версії провини обох сторін, у Галичині – версії провини польської сторони, в інших регіонах – версії провини української

сторони можливо через більший вплив російської пропаганди, що засуджувала діяльність УПА.

↓ ПИТАННЯ:

Історики мають різні погляди на те, чим була Волинська трагедія або Волинська різанина. А на вашу думку це була... За регіонами.

- Взаємна війна польського та українського підпілля, жертвою якої стало польське та українське цивільне населення

- Війна польського підпілля проти українців, які мусили захищатися

- Вбивства польських мешканців Волині та Галичини, скоєні окремими підрозділами УПА всупереч наказам керівництва УПА

- Взаємні вбивства українських і польських селян

- Етнічна чистка проти поляків, скоєна за наказом керівництва Української Повстанської Армії

- Важко сказати

Відносна більшість українців вважають, що треба надати дозвіл полякам на проведення ексгумаційних робіт тільки після приведення таблиці на могилі членів УПА в попередній вигляд (40%), але 33% з ними не погоджуються і вважають, що треба надати дозвіл

і відділити цю справу від суперечки про таблицю. Останніх найменше в Галичині, а думки мешканців інших регіонів розділились майже навпіл з незначною перевагою прихильників відновлення таблиці.

↓ ПИТАННЯ:

Україна перестала видавати дозволи польським установам на проведення пошуково-ексгумаційних робіт, спрямованих на поховання поляків, убитих на Волині та в Галичині під час Другої світової війни, бо у Польщі була знищена таблиця на могилі членів УПА. Таблицю відновили, але всупереч домовленостям без переліку імен похованих та напису «полягли на вільну Україну», що були на попередній таблиці. Тепер у Польщі дехто каже, що Україну не слід приймати до ЄС без розблокування ексгумації загиблих поляків. Що має зробити Україна? За регіонами.

- Відновити видавання дозволів польським установам та відділити цю справу від суперечки про зміст таблиці у Польщі

- Відновити видавання дозволів тільки після відновлення таблиці на могилі членів УПА в попередньому вигляді

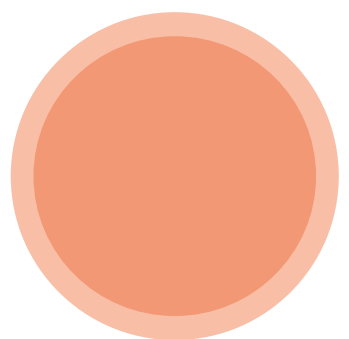
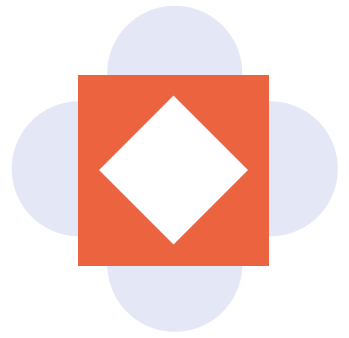
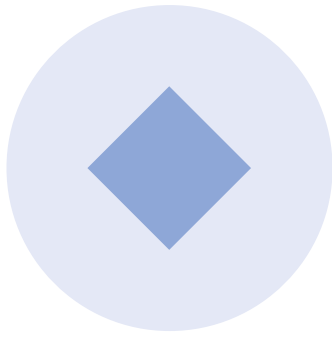
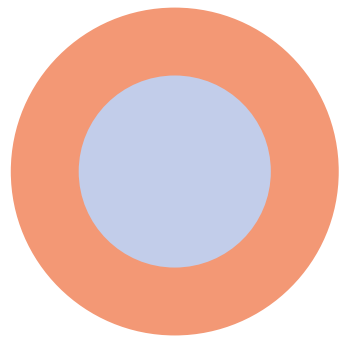
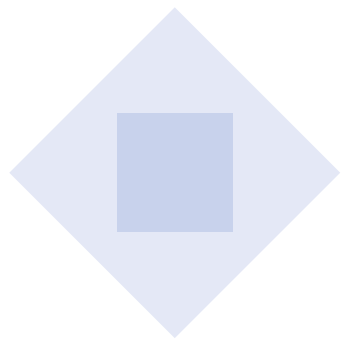
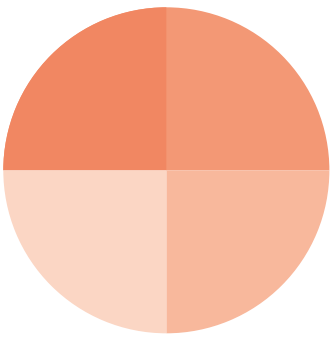
- Взагалі не видавати дозволів

- Не знаю

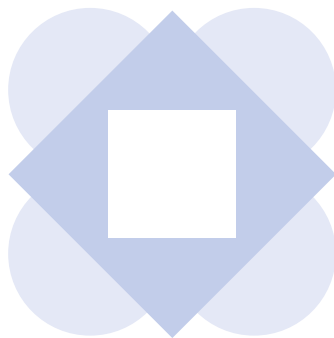
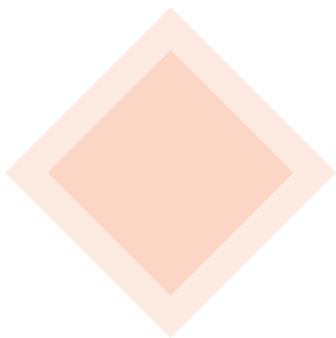

Примітки

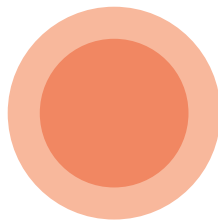
У цьому звіті представлені результати дослідження української суспільної думки про ставлення до Польщі та поляків, проведеного на початку листопада 2024 року соціологічним центром Info Sapiens на замовлення Центру Мєрошевського. На деякі з цих питань українські респонденти уже відповіли під час попередніх досліджень, які проводив центр Info Sapiens для Центру Мєрошевського у серпні 2022 р. та жовтні 2023 р. Отже ми маємо змогу дослідити, чи протягом цього періоду відбулись якісь суттєві зміни у сприйнятті Польщі, а якщо так, то які саме.

Центр діалогу ім. Юліуша Мєрошевського

вул. Ясна 14/16А
00-041 Варшава, Польща
www.mieroszewski.pl

✂ x.com/MieroszewskiPL
📷 [instagram.com/MieroszewskiPL](https://www.instagram.com/MieroszewskiPL)
📘 [facebook.com/MieroszewskiPL](https://www.facebook.com/MieroszewskiPL)
📺 [youtube.com/c/MieroszewskiPL](https://www.youtube.com/c/MieroszewskiPL)

Центр Мєрошевського – державна юридична особа, утворена на основі закону Сейму та діє під наглядом Міністерства культури та національної спадщини Республіки Польща. Місія Центру – ініціювати, підтримувати і здійснювати діяльність, адресовану народам Східної Європи, зокрема українцям, білорусам, грузинам і молдаванам, щоб зміцнити незалежність їхніх держав на тлі російських спроб ревізії кордонів й відновлення регіональної гегемонії, підтримувати процеси, спрямовані на побудову зрілої демократії, наближати їх до євроатлантичних структур та розбудовувати зв'язки з Польщею. Діалог із росіянами залишається в сфері зацікавлень Центру, проте, з політичних та моральних міркувань, він обмежується особами й інституціями, які однозначно засудили російську агресію.